

Ditsela tse di bonolo tsa go boloka madi a gago

Go amogela madi a mantsintsi go ka utlwala go itumedisa thata o bo o sa le o sa itse gore o direng ka one. A seo ke dikgang tse di monate? Go na le ditsela tse di babalesegileng le tse di botlhale tsa go godisa madi a gago ntle le go raraanya dilo. Mekgwa e le mmalwa e o ka e akanyetsang ke eno fa o boloka madi ka banka kgotsa o dirisa mokgwa wa dipeeletso.

1. Akhaonto ya go baya madi mme o sa ntsetse lekgetho

Se se diregang moo:

Akhaonto ya go baya madi moo madi a o a bonang a sa duelelweng lekgetho.

Se se molemo ka yone:

- Madi a o a bolokang kgotsa a o a amogelang ga a duelelwe lekgetho
- O ka kgona go ntsha madi nako nngwe le nngwe ntle le go latlhegelwa ke madi a go ntsha lekgetho
- Tsela e e bonolo ya go bolokela isagwe

Mathata a gone:

- Go tsenya madi a mantsi thata go feta a o a beetsweng gore o a beye go ka dira gore o tshwanelwe ke go duelela dikotlhao dingwe
- Ga go na go gogwa madi ape a lekgetho fa o tsenya madi mo akhaontong
- Madi a o a amogelang a laolwa ke gore dipeeletso tsa gago di dirile jang

2. Madi a Fixed deposit

Se se diregang moo:

O "lotlelela" madi a gago ka lobaka lo lo rileng mme o bo o newa morokotso o o kwa godingwana.

Se se molemo ka yone:

- E na le morokotso o o kwa godingwana go feta akhaonto e e tlwaelegileng ya go boloka madi
- O tlhomamisegile gore o tla newa dipolelo

Mathata a gone:

- Ga o ka ke wa bona madi a gago go fitlha lobaka lo o lo beileng lo khutla
- O tla duedisiwa madi mangwe fa o goga madi pele ga nako e e dumalanweng

Ela tlhoko!

Go a utlwala go boloka madi!

Lefa gone o ka raelesaga go dirisa madi a gago mo dilong tse o bonang o di tlhoka gone jaanong, go botlhokwa go akanya ka ditlhoko tsa gago tsa madi tsa mo isagweng, mme o boloke (le go godisa) madi a mantsi ka mo o ka kgonang ka gone.

Batho le ditheo di ka go solofetsa gore o tla boelwa ke madi a mantsi fa o beeletsa Ka metlha batlisisa ka dikotsi tse di teng mme o tseye kgakololo fela go tswa go banka ya gago le ba bangwe ba ba tshwanelegang sentle go go naya kgakololo.

Ditsela tse di bonolo tsa go boloka madi a gago

Continued.

3. Unit Trusts

Se se diregang moo:

Letlole le le laolwang ka tsela ya porofeshenale moo madi a gago a gogwang le a babeeletsi ba bangwe mme a bo a beeletswa gore e nne dishere, dibonto le diasete tse dingwe.

Se se molemo ka yone:

- A laolwa ke batho ba ba nang le kitso le ba ba nang le ditshwanelego tsa go dira dipeeletso
- A ipontshitse mo hisitoring gore a na le kgolo e e kwa godingwana ga ya akhaonto ya dipolokelo
- O ka kgona go simolola ka madi a mannye o bo o a oketsa fa nako e ntse e ya
- Ga a gagamala, o ka kgona go goga madi fa o a tlhoka

Mathata a gone:

- Dipelo tsa gone di ya kwa godimo le kwa tlase go ikaegile ka mebaraka
- Ga e kgothalediwe fa e le gore o na le ditlhoko tsa paka e khutshwane

Lebaka la go bo ono e le mokgwa o o molemo thata:

Di-Unit trust dikgona go godisa madi a gago ka tlhomamo fa nako e ntse e ile kwa ntle ga go go tlhoka gore o bo o le mankge mo go tsa dipeeletso. Di dira gore go nne le tekatekano magareng ga dikotsi le meputso, mme seno se dira gore e nne tsone tse di molemo thata fa o batla madi a a golang sentle go feta go dirisa fela akhaonto a a tlwaelegileng ya banka.

4. Letlole la Madi a go Rola Tiro (Madi a go Rola Tiro A o A Bonang Ngwaga le Ngwaga kgotsa Madi a Phenshene)

Se se diregang moo:

Madi a o a bayang ka lobaka lo lolele a go rola tiro, mme a ntshetswa le madi a lekgetho.

Se se molemo ka yone:

- A go thusa gore o nne le madi a o ka a dirisang fa o godile
- A na le melemo ya lekgetho
- La laola ke baitsi

Mathata a gone:

- Madi ano a nna a lotleletswe go fitlhelela o rola tiro
- Ga se a fa o na le ditlhoko tsa nakwana

Se o tshwanetseng go se tlhola ka bona-ko: Ke mokgwa ofe o o ntshwanelang?

Ke batla go boloka madi a me mme ke se tlhoke go a ntshetsa lekgetho ke bo ke kgona go a bona fa ke a tlhoka – **Akhaonto ya go baya madi me o sa a ntshetse lekgetho**

Ke batla go tlhomamisega ka morokotso o ke tla o bonang mme ke kgone go tlogela madi a me a sa tshwarwe – **Fixed deposit**

Ke batla madi a a tla golang ka mo go golwanyane mme ga ke tshwenyega ka go ya kwa godimo le kwa tlase ga mebaraka – **Unit Trust**

Ke batla go baya madi a ke tla a tlhokang fa ke rola tiro mme ke itumelele melemo ya lekgetho – **Letlole la go Rola Tiro**

Ga ke tlhomamisega ka se ke se batlang mme gone nka rata go kgona go dirisa mekgwa e e farologaneng – **Akanyetsa go dirisa mekgwa e e farologaneng ya go baya madi**

Ga go na mokgwa ope o re ka reng “ke one o o siameng go e gaisa yotlhe” – go laolwa ke mekgele ya gago.

Bua le banka ya gago kgotsa mogakolodi yo o nang le ditshwanelego wa tsa madi yo o tswang kwa setlamong se se di gogang kwa pele sa ditirelo tsa madi gore lo tlotle ka mokgwa o o molemo o o ntshwanelang se o se tlhokang.

Ela tlhoko: Tshedimosetso eno ga e akaretse maitlhomamo a gago, maemo a gago a tsa madi, kgotsa ditlhoko tsa gago mme ga wa tshwanela go ikaega ka yone o bo o tlogela kgakolodi ya ba ba nang le kitso ka kgang eno.